

AKTUELNI PROBLEMI I STANJE U STOČARSTVU

Na sjednici Republičkog vijeća Sabora podsekretar u republičkom sekretarijatu za privredu inž. Dragutin Jurko odgovorio je na pitanja zastupnika S. Stanivukovića o mjerama što se poduzimaju kako bi se riješila neka aktuelna pitanja u poljoprivredi. Donosimo kraći izvod.

U centru pažnje ovog trenutka je stočarska proizvodnja. Republički sekretarijat za privredu izradio je analizu aktuelnih problema i stanja u stočarstvu. Težište se postavlja na slijedeće akcije i mjere:

1. Pregovorima s Evropskom ekonomskom zajednicom treba izboriti specijalni režim u izvozu stočnih proizvoda.

Specijalnim povlasticama Jugoslaviji, koje se ne protive duhu i nastojanjima Evropske ekonomske zajednice, još se formalno protive Francuska i Holandija.

2. Smatramo da treba inzistirati i na eventualnom vezivanju našeg izvoza stočarskih proizvoda s uvozom iz Italije sve do primjene mjera ograničavanja uvoza. To je šira stvar.

3. Proširenje tržišta, uključivši i izvoz u istočnoevropske zemlje, deficitarne u mesu.

4. Direkcija za rezerve prehrambenih proizvoda treba da izvozi meso, u svježe rashlađenom stanju, a ne samo da smrzava i uskladištava meso, čime osjetno povećava troškove.

5. S obzirom na veliki broj tovne teladi, osobito u sjeverozapadnim krajevima Hrvatske, koja se ne prodaju, izuzetno će se podržati zahtjev proizvođača, upućen saveznim organima, radi odobrenja izvoza i takvih kategorija.

Skrećem pažnju na činjenicu da imamo industriju stočne hrane kapaciteta 500.000 tona i da ne smijemo biti spremni da izvozimo i najmlađu telad i kukuruz, pored industrije i mogućnosti da to na jedan adekvatan, ekonomski opravdan način iskoristimo kod kuće, kao što smo to činili do god. 1965.

6. Radi ubrzanja modernizacije govedarske proizvodnje potrebno je u sklopu primjene mjera o vanjskotrgovinskom i deviznom režimu, povećati retencione kvote za stočarske pogone. U protivnom, zaslužuje pažnju razmatranje pitanja izvoznih olakšica, uključivši tu i Italiju.

7. Da bi se formirale zajedničke rezerve za stabilizaciju i poslovnu sigurnost na tržištu, potrebno je podržati prijedlog proizvođača za donošenje odgovarajućih propisa o dogovoru i sporazumu proizvođačkih organizacija za formiranje egalicionog fonda radi pokrivanja razlika u cijeni koja se ostvaruje na tržištu.

8. Potrebno je donijeti propise o obaveznom plaćanju na bazi sadržaja mesa, »mesnih jedinica«, utvrđenog prilikom preuzimanja u mesnoj industriji, a što će osigurati trajnu orijentaciju proizvođača na uzgoj kvalitetnih mesnatih svinja, kao i selekciju u tom pravcu.

9. Čini nam se da premiranje mlijeka kao sistem treba zadržati i u god. 1968., budući da je proizvodnja mlijeka na društvenom sektoru, i pored dostignute mliječnosti od 4000 litara po kravi, na granici rentabilnosti. Osnova za rješenje tog problema leži u modernizaciji načina proizvodnje.

10. Da bi se bolje iskoristile mogućnosti za razvoj stočarstva u brdsko-planinskom području, predloženo je da se izjednači postupak oko izvoza mesa starije jagnjadi s ostalim mesom.

11. Smanjenje zaliha brojlerskog mesa treba tražiti u proširenju tržišta i u proširenju prodajne mreže širom zemlje, kao i elastičnijoj politici cijena prema konkretnoj situaciji na tržištu.

12. Predlažemo također pooštrenje ekonomskih i tehničkih uvjeta za obavljanje vanjskotrgovinskih poslova, koji bi djelovali selektivno.

13. U vezi s kreditiranjem ističemo najnoviju odluku Narodne banke, objavljenu u Službenom listu od 28. novembra o reguliranju odnosa poslovnih banaka s Narodnom bankom u poslovima kratkoročnog kreditiranja, a što će olakšati napore o organizaciji društvene proizvodnje, kooperacije kao i pripremanja robe za izvoz, te redovnog otkupa ugovorenih količina pšenice.

14. Neophodno je ubrzati provođenje Uredbe o uvjetima i postupku uvođenja i naplaćivanja dopunskih carina i kompenzatorskih pristojbi prilikom dampinškog uvoza poljoprivrednih proizvoda, kao i provođenje odluke o obaveznom pribavljanju dozvole za uvoz određenih proizvoda za hranu.

Na kraju izlaganja istaknuo je inž. Dragutin Jurko da očekuje te pretpostavlja punu angažiranost privrednih organizacija, odnosno poslovnih udruženja i komora, kao i odgovarajućih saveznih organa, kako bi se u god. 1968. spriječili oni postupci čija praktična manifestacija i odraz na privredne tokove, najblže rečeno, nije bila u duhu reformskih ciljeva.

STOČARSKA IZLOŽBA U BJELOVARU

Pod pokroviteljstvom »Zagrebačke mljekare« pogon Bjelovar održana je 8. X 1967. stočarska izložba u Bjelovaru. Izložba je održana povodom 60 godišnjeg uzgojno selekcijskog rada na području komune Bjelovar.

Izložbu je otvorio predsjednik općinske skupštine Bjelovar drug Kovačić Josip. Inž. Miličić Veljko, direktor Poljoprivredne stanice Bjelovar, održao je prigodni referat o uzgojno selekcijskom radu na području regije Bjelovar.

Milošević Andrija, direktor »Zagrebačke mljekare« pogona Bjelovar pozdravio je goste i proizvođače mlijeka.

Poljoprivredne izložbe su uvijek imale značajnu ulogu u podsticanju proizvođača na daljnji rad u stočarstvu i ratarstvu.

I ova izložba stoke prikazala je dostignuće u stočarskoj proizvodnji, a ujedno je dala novi podstrek u daljnjem njihovom radu.

VISOKA PROIZVODNJA ZAHTIJEVA MODERNU OPREMU MLJEKARA

Mjere privredne reforme omogućile su povoljniju cijenu mlijeku — 28 starih dinara po masnoj jedinici, uz zadržavanje premije od 30 dinara za društvena gospodarstva i 10 dinara za mlijeko iz kooperacije. Bio je to veliki stimulan i podsticaj za vođaanske poljoprivrednike da povećaju proizvodnju mlijeka, naročito na privatnom posjedu. Dnevna proizvodnja je veoma brzo porasla na 860.000 litara, ali prosječni dnevni otkup iznosio je samo 420.000 litara.

Teškoće su uzrokovali i nedovoljni kapaciteti za prihvaćanje i preradu mlijeka. U većini mljekara nema potrebnih prostorija za smještaj i njegu sireva u toku zrenja i uskladištenje većih količina gotovih proizvoda. Dolazi do kvara

i uništavanja velikih količina mlječnih proizvoda, a i zalihe rastu pošto su mogućnosti za plasman ograničene. Na početku ove godine, na primjer, narasle su zalihe od 150 vagona maslaca, sireva i kazeina. Mljekare su bile prisiljene da prodaju i ispod cijene koštanja, da bi spriječile još veće gubitke. U posljednje vrijeme mljekare preuzimaju manje količine mlijeka, primjenjujući na taj način restriktivne mjere u odnosu na proizvođače.

U prošloj, pa i u ovoj godini neke mljekare nisu isplaćivale proizvođačima određene cijene. Čak su tražile da i oni snose dio gubitka za isporučeno mlijeko (10 do 15 starih dinara po litri). Otkup mlijeka s privatnog posjeda u ovoj godini sveden je na najmanju mjeru.

Najteže je stanje u pogledu preuzimanja mlijeka u centralnoj Bačkoj, gdje je proizvodnja i najrazvijenija. Situacija je utoliko ozbiljnija što skupštine općina nisu u stanju da putem svojih budžeta osiguraju predviđenu premiju za mlijeko, tako da ona u mnogim vojvođanskim komunama upravo pada na teret isporučilaca mlijeka.

Treba reći da su i poljoprivredne organizacije nespremno dočekale nove uslove preuzimanja mlijeka po kvaliteti, što je također izazvalo mnoge teškoće i nesporazume. Da bi se lakše prebrodile teškoće u preuzimanju, preradi i plasmanu mlijeka, neke poljoprivredne organizacije su svojim novcem kreditirale modernizaciju mljekara, što se pokazalo kao veoma korisno. Više društvenih gospodarstava pokrenulo je zajedničku akciju za izgradnju zajedničke suvremene mljekare u Srbobranu ili Vrbasu, upravo tamo gdje su danas teškoće najveće.

(Tanjug)

DA LI MERINIZACIJA SMANJUJE MLJEČNOST OVACA?

Ovčjem mlijeku pripada značajna uloga u krajevima, gdje su ograničene mogućnosti proizvodnje kravljeg mlijeka. Dr inž. Franjo Jardas iznosi u svom članku (Gosp. list br. 44/67.) o utjecaju merinizacije na mlječnost ovaca.

»Neki proizvođači ovaca, napose iz onih područja gdje ovčje mlijeko predstavlja važniji proizvod teško su se odlučivali da prihvate merinizaciju kao zootehničku mjeru unapređenja ovčarstva, tražeći prethodno razjašnjenje da li se ovom zootehničkom metodom smanjuje mlječnost kod ovaca.

Iz podataka o mlječnosti naših pasmina i sojeva ovaca koji su objavljeni u dosadašnjim napisima proizlazi da se neki sojevi primorskih ovaca, koji su u prošlosti bili oplemenjivani merinom, odlikuju vrlo dobrom mlječnosti, pogotovu kad se ima u vidu tamošnji način držanja i ishrane ovaca. To se vidi iz slijedećih podataka: za dubrovačku ovcu utvrđeno je da u toku laktacije daje oko 120 l mlijeka, odnosno 366 litara na 100 kg žive težine; paška ovca, koja je znatno lakša, ima slabiju mlječnost, tj. 50 do 60 l, odnosno oko 240 l na 100 kg žive težine. Kod ostalih otočkih ovaca (silbanska, olipska, creska) mlječnost se kreće oko 70—100, odnosno 300—350 l na 100 kg žive težine.

Kako se ovdje općenito radi o ovcama koje su po uzraslosti malog tjelesnog okvira, a po težini spadaju među najlakše sojeve ovaca u težini od 25 do 35 kg, to mlječnost u odnosu na druge krupnije sojeve i pasmine ovaca predstavlja, u stvari, vrlo visoku proizvodnju.

Radi upotpunjenja podataka o mlječnosti ovaca s novijim istraživanjima, koji su dobiveni unazad nekoliko godina, iznosimo i podatke o mlječnosti pirotske pramenke i križanaca prvog potomstva dobivenih križanjem spomenute ovce s merinom arl koji je uvezen iz Francuske. Prema tim istraživa-

njima pirotška pramenka prosječne težine 35 kg daje 77 litara, odnosno 210 na 100 kg žive težine. Mlječnost kod križanaca iznosi 88 litara, odnosno 220 l na 100 kg žive težine.

Na primjerima koji su naprijed navedeni dolazi se do zaključka da potomstvo proizašlo križanjem domaćih ovaca i merina nije nepovoljno reagiralo na proizvodnju mlijeka, već je, kako je navedeno za pirotsku ovcu, čak i u porastu.

Iz mnogih primjera u drugim zemljama vidi se da se ovce koje su primile više ili manje krvi merino ovaca odlikuju vrlo dobrom mlječnosti (virtemberška ovca i druge). Kod toga treba imati u vidu još slijedeće: budući da se mlječnost nasljeđuje po majci i ocu, potrebno je izabrati one pasmine i sojeve čiji se roditeljski parovi ističu većom proizvodnjom mlijeka.

Isto tako je neobično važno da se dobivenim križancima osigura bolja ishrana i da se primjenjuju ostale zootehničke mjere.«

SAVJETOVANJE O UNAPREĐENJU STOČARSTVA NA PODRUČJU KOTARA OSIJEK

Sekcija za reprodukciju domaćih životinja Saveza društava veterinara i veterinarskih tehničara iz Osijeka 4. X o. g. organizirala je savjetovanje veterinarskih i poljoprivrednih stručnjaka o unapređenju stočarstva na području bivšeg kotara Osijek. Iz referata održanih na savjetovanju uočljivo je, da je Centar za umjetno osjemenjavanje goveda počeo radom potkraj god. 1962. U periodu 1963—1967. na spomenutom području osjemenjeno je:

Godina	Broj krava i junica	%
1963.	21 857	66,7
1964.	26 871	61,2
1965.	44 207	72,6
1966.	49 307	75,2

Centar u Osijeku raspolaže s 9 bikova simentalčke, 6 frizijske i 1 crvenošare pasmine.

Primjenom umjetnog osjemenjivanja gotovo je potpuno suzbijena vrlo opasna zarazna bolest trihomonijaza. Dosta je veliki broj neplodnih goveda na društvenim gospodarstvima navedenog područja, tj. u prosjeku 20%. To dolazi do izražaja u krupnim uzgojima s većom proizvodnjom mlijeka.

U početku je bilo poteškoća zbog konzervatizma individualnih proizvođača. Osim toga zbog nedostatne evidencije nijesu se uvijek mogli ustanoviti uzroci steriliteta i tok rasplodavanja.

Na području Đakova osjemenjuje se 3 800 plotkinja, a tamošnja veterinarska stanica raspolaže s 11 rasplodnih bikova.

Veterinarska stanica u Slav. Požegi provodi već 14 godina umjetno osjemenjivanje krava. Osjemenjuje se 45% (7 000) od popisanih plotkinja. Ujedno po uputama Stočarskog centra za selekciju radi i na selekciji rasplodne stoke.

Istaknuti su i rezultati umjetnog osjemenjivanja na IPK Osijek s napomenom, da je potrebno provoditi i selekciju samog vimena krava, što je dugotrajan posao.

U izvještaju su bili obuhvaćeni i rezultati umjetnog osjemenjivanja krmača.